

се разбунтува, да се разплаче и да му се разсърди³². Само след три дни, сякаш нищо не е било, тя се сдобрява с дон Хосе и заминава за Кордова на панаир, а всъщност, за да погледа боя с бикове на новия си възлюбен. Не могат да ѝ се отрекат хитрост, комбинативни способности, въображение в лъжите, в измамите и шарлатаниите, в измислиците и симулациите, особено когато трябва да заблуди предишния любим заради новия, както е в случая. Впрочем нейните шикани са добре известни на дон Хосе, защото и той е заел чуждо място по същия начин!

* * *

„Кармен“ на Мериме и „Поручик Бенц“ на Д. Димов са произведения за *вероломната* жена, за жената – предателка, за Далила на новото време. Няма значение, че едната е севилска циганка, а другата идва от българския съсловен елит – дъщеря на български генерал и майка – францужойка, и е родена в Цариград. Писателят често подчертава левантинските черти у Елена, сякаш тя е дъщеря на Ориента по „генетичен признак“, а не толкова по начин на живот, тъй като, израшла в Цариград, е възприела *духа* на Изтока³³ – онова, което наричаме ориентализна: вкуса към безделие, т.нар. „*dolce far niente*“. Вероятно и поради това, че „*артистичният ѝ вкус бе съзрял в тая стая* (турската – б.а., Л. Г.) *всичко, що можеше да насочи мисълта към леност и сладострастие. Диваните бяха покрити с малки, но извънредно стари и красиви килими, по които лежаха разхвърляни възглавници с копринена бродерия върху атлаз*“³⁴. Тежкият ориганов дъх, с който е пропит въздухът на нейния будоар, безспорно слага своя ориенталски акцент върху облика на дома ѝ. Възприела навичките на богатите жени от Изтока, въпреки че е дъщеря на францужойка и българин, Димов навсякъде говори за нея като за левантинка. И тук: „*Защо нежната и мургава красота на това левантинско момиче излъчваше тъкмо сега меко и златисто сияние, което проникваше в Бенц с невидимо, ала по-дълбоко въздействие от бурните пламъци в Х...?*“³⁵ Може би затова той има усещането, че любовта на тази жена му показва бездната на страстите. А изразът на лицето ѝ разкрива „*вечната ѝ двойственост..., възвишеното и низкото в страстта ѝ...*“³⁶ И все пак след такива мигове въображението му рисува фигурата ѝ „*в розови пламъци*“, които го поглъщат „*като бездна*“. Това е именно „*оная прастара сила на женското тяло*“³⁷, за която споменава Димов в романа си „Поручик Бенц“, „*за този тип жени, създадени уж от модерния живот, но всъщност стар като света*“³⁸. („Севастопол“, 1913 г.)

Всички Димови жени излъчват неотразимо обаяние и женственост: освен Елена Петрашева и Ани („Карнавал“), Адриана Гайтанова („Роман без заглавие“). Освен Мануела Торес (Канделита) („Задушна нощ в Севиля“) – Фани Хорн и Ирина. Това е същият коварен чар и привлекателност – най-силните женски оръжия – вродени и култивирани едновременно. Именно ТЕ – като определен тип поведение – активно, понякога дори агресивно и винаги изменчиво, са онези *общ*и черти, които сродяват двете – нека ги наречем с истинските им имена – *фатални жени* – Кармен и Елена Петрашева.